

## **Allmän studieplan för didaktik vid Mälardalens universitet**

Gäller för alla doktorander antagna till forskarutbildningsämnet från och med 2014-09-30

Doktorander antagna före 2014-09-30 till den tidigare allmänna studieplanen i didaktik har rätt att fullfölja sin utbildning fram till disputation enligt då gällande studieplan. Det finns inga krav på övergång till den nya reviderade allmänna studieplan i didaktik för dessa doktorander.

Beslutande instans: Fakultetsnämnden

Dokumentet är styrande för forskarutbildningsämnet och ska revideras/granskas senast fyra år efter senast fastställandet. Revision ansvarar *Akademien för Utbildning, kultur och kommunikation* för.

## Innehållsförteckning

<b>Allmän studieplan för didaktik vid Mälardalens universitet</b> .....	<b>1</b>
<b>Inledning</b> .....	<b>3</b>
<b>Ämnesbeskrivning</b> .....	<b>3</b>
Forskarutbildningsområdet .....	3
Forskarutbildningsämnet .....	3
<b>Områdes- och ämnesspecifika examensmål</b> .....	<b>4</b>
<b>Utbildningens upplägg</b> .....	<b>4</b>
Obligatoriska kurser .....	4
Valfria kurser .....	4
Avhandling .....	4
<b>Behörighetskrav</b> .....	<b>5</b>
Särskild behörighet .....	5
<b>Urval</b> .....	<b>5</b>
<b>Examination</b> .....	<b>5</b>
Doktorsexamen .....	5
Licentiatexamen .....	6
Vetenskapligt arbete .....	6
<b>Övrigt</b> .....	<b>6</b>
<b>Examensbenämning</b> .....	<b>6</b>
<b>Internationalisering</b> .....	<b>6</b>
<b>Förhandsgranskning</b> .....	<b>6</b>
<b>Övergångsregler</b> .....	<b>6</b>
<b>Bilaga A – Licentiatexamen</b> .....	<b>8</b>
Omfattning .....	8
Mål .....	8
Kunskap och förståelse .....	8
Färdighet och förmåga .....	8
Värderingsförmåga och förhållningssätt .....	8
Vetenskaplig uppsats .....	9
Övrigt .....	9
<b>Bilaga B – Doktorsexamen</b> .....	<b>10</b>
Omfattning .....	10
Mål .....	10
Kunskap och förståelse .....	10
Färdighet och förmåga .....	10
Värderingsförmåga och förhållningssätt .....	11
Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) .....	11
Övrigt .....	11

## Inledning

I enlighet med 6 kap. 25 § högskoleförordningen (1993:100), HF, har fakultetsnämnden vid Mälardalens universitet (MDU) inrättat ämnen som utbildning på forskarnivå ska anordnas inom. Varje forskarutbildningsämne ska ha en upprättad allmän studieplan där det huvudsakliga innehållet i utbildningen, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs ska anges enligt 6 kap. 26 och 27 §§ HF.

Akademien ansvarar för upprättande och revidering av de allmänna studieplaner som gäller för de forskarutbildningsämnena som akademien står som värdakademi för. Fakultetsnämnden fastställer de upprättade eller reviderade allmänna studieplanerna för de ämnen som utbildning på forskarnivå anordnas i vid MDU.

Det lokala styrdokumentet Regler och riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid MDU (MDH 3.1-382/12) föreskriver dessutom att även kriterier för grundläggande behörighet, beskrivning av urvalsgrunder, beskrivning av obligatoriska moment samt krav på avhandlingsarbete och kursfordringar ska återfinnas i den allmänna studieplanen för ämnet. Därutöver får förkunskapsrekommendationer som inte utgör formella behörighetskrav samt övrig relevant information delges.

## Ämnesbeskrivning

### *Forskarutbildningsområdet*

Forskningen inom området didaktik, som karakteriseras av tvär- och flervetenskaplighet, behandlar frågor om utbildning, undervisning och lärande som särskilt har betydelse för verksamhetsområdena förskola, skola, vuxenutbildning och lärarutbildning.

### *Forskarutbildningsämnet*

Didaktik omfattar frågor om utbildning, undervisning och lärande som särskilt har betydelse för verksamhetsområdena förskola, skola, vuxenutbildning och lärarutbildning utifrån följande fokus: Skärningspunkten mellan ett specifikt ämnesområde i förskola, skola och vuxenutbildning, dess vetenskapliga bas samt lärande av och undervisning inom detta ämnesområde; barns, ungdomars och vuxnas olika behov, erfarenheter och livsvillkor som förutsättningar för lärande och utveckling; styrning, ledarskap, lärarprofession och skolutveckling i förskola, skola, vuxenutbildning och lärarutbildning.

Didaktisk forskning har beröringspunkter med forskning inom pedagogik och specialpedagogik, vilket möjliggör synergieffekter i forskningsresultat och därmed vidgar förståelsen av forskningsområdet didaktik.

## Områdes- och ämnesspecifika examensmål

Allmänna mål för utbildning på forskarnivå beträffande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, samt värderingsförmåga och förhållningssätt, anges i Examensordningen (Högskoleförordningen, bilaga 2). För forskarutbildningen i didaktik gäller härutöver Regler och riktlinjer för utbildning på forskarnivå fastställd av fakultetsnämnden vid Mälardalens universitet.

### Utbildningens upplägg

I utbildningen på forskarnivå i didaktik ingår kurser omfattande minst 90 högskolepoäng för doktorsexamen och minst 45 högskolepoäng för licentiatexamen. För varje kurs ska det finnas en examinator och en kursbeskrivning, där kursens mål, innehåll, litteratur och poängtal framgår. Kursdelen för doktorsexamen består av 25 högskolepoäng av obligatoriska, grundläggande kurser i didaktik och 65 högskolepoäng valfria kurser. Kursdelen för licentiatexamen består av 17.5 högskolepoäng av obligatoriska, grundläggande kurser i didaktik och 27.5 högskolepoäng valfria kurser. De valfria kurserna väljs i samråd med huvudhandledare.

#### *Obligatoriska kurser*

De grundläggande kurserna syftar till att ge fördjupad kunskap om didaktikens utbildningsvetenskapliga grund, det didaktiska forskningsfältet, vetenskapsteori och vetenskaplig metod, forskningsetik, ämnets bidrag till samhällsutvecklingen och kritisk medvetenhet om vetenskapens roll i samhället samt ansvar för dess användning.

#### *Valfria kurser*

De valfria kurserna syftar till att ge ytterligare en fördjupning inom didaktik i relation till examensmålen doktorsexamen respektive licentiatexamen. Delkurserna ska innehålla såväl metodiska som teoretiska moment inom ramen för inriktningen samt möjlighet till ytterligare fördjupning i nära anknytning till avhandlingsämnet. De valfria kurserna kan inkludera ämnesstudier med koppling till ämnesdidaktik. Efter samråd med och godkännande från huvudhandledaren kan kurser som läses vid annan akademi eller annat lärosäte ingå i kursdelen. De valfria kurserna kan också bestå av läskurser där doktoranden genom självstudier och handledning förvärvar kunskaper inom ämnesområdet genom läsning och kritisk granskning av överenskommen litteratur.

#### *Avhandling*

I utbildningen på forskarnivå i didaktik ingår ett avhandlingsarbete som omfattar minst 120 högskolepoäng för doktorsexamen och en licentiatuppsats om minst 60 högskolepoäng för licentiatexamen. Avhandlingen och

licentiatuppsatsen kan skrivas som en monografi eller som en sammanläggningsavhandling/-uppsats bestående av en ramberättelse och vetenskapliga artiklar. Avhandlingen eller uppsatsen syftar till att på ett självständigt och vetenskapligt koherent sätt redovisa, analysera och problematisera avhandlingens teoretiska och metodiska moment, dess resultat och vetenskapliga bidrag till forskningen.

## **Behörighetskrav**

Den grundläggande behörigheten för att antas till utbildning på forskarnivå regleras i högskoleförordningen 7 kap 39§.

### *Särskild behörighet*

För behörighet att antas till forskarutbildning i didaktik gäller som särskilda behörighetsvillkor att studenten ska ha examen med studier med minst 60 högskolepoäng med utbildningsvetenskaplig relevans och ett självständigt arbete motsvarande 15 högskolepoäng med utbildningsvetenskaplig relevans. Den sökande ska under sin grundutbildning ha utfört ett godkänt examensarbete/självständigt arbete/upsats om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå (eller motsvarande). Särskild behörighet har också den som i annan ordning inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

## **Urval**

Urval bland de sökande görs enligt följande bedömningsgrunder:

- I första hand att sökande uppvisar dokumenterad förmåga att genomföra didaktisk forskning (genom examensarbeten/självständigt arbete/upsats eller andra vetenskapliga publikationer)
- I andra hand att lämpliga handledare finns inom den sökandes intresseområde.

## **Examination**

Utbildning på forskarnivå avslutas med doktorsexamen alternativt licentiatexamen. Studenten har också rätt men inte skyldighet att avlägga licentiatexamen som en etapp i forskarutbildningen.

### *Doktorsexamen*

För doktorsexamen krävs godkända kurser som omfattar minst 90 högskolepoäng och en godkänd avhandling vars omfattning motsvarar studier om minst 120 högskolepoäng. Avhandlingen och kurserna ska tillsammans omfatta 240 högskolepoäng.

Doktorsavhandling ska examineras vid en offentlig disputationsakt.

### *Licentiatexamen*

För licentiatexamen krävs godkända kurser om minst 45 högskolepoäng och en godkänd vetenskaplig uppsats vars omfattning motsvarar studier om minst 60 högskolepoäng. Uppsatsen och kurserna ska tillsammans omfatta 120 högskolepoäng.

Licentiatuppsatsen ska examineras vid ett licentiatseminarium.

### *Vetenskapligt arbete*

I utbildningen ska ingå ett vetenskapligt arbete i form av en avhandling eller licentianduppsats.

## **Övrigt**

Avhandlingen eller licentiatuppsatsen ska författas på svenska eller engelska, med sammanfattning på engelska eller svenska. Dispens gällande språk i avhandlingen kan ges av fakultetsnämnden om särskilda skäl anses föreligga.

## **Examensbenämning**

Filosofie doktorsexamen respektive Filosofie licentiatexamen.

## **Internationalisering**

För examen ska doktoranden visa förmåga att muntligt och skriftligt presentera och diskutera sin forskning i nationella och internationella sammanhang. För doktorsexamens ska detta göras med auktoritet och för licentiandexamen med klarhet. Formerna för detta sker efter samråd med och godkännande från huvudhandledaren. Det är också önskvärt att doktoranderna genomför en del av studietiden utomlands.

## **Förhandsgranskning**

Förhandsgranskning av avhandlingsarbetet sker enligt de föreskrifter som finns om förhandsgranskning i *Regler och riktlinjer för utbildning på forskarnivå* vid Mälardalens universitet för doktorsexamen respektive licentiatexamen.

## **Övergångsregler**

Doktorander antagna före 2014-09-30 till den tidigare allmänna studieplanen i didaktik har rätt att fullfölja sin utbildning fram till disputation enligt då

gällande studieplan. Det finns inga krav på övergång till den nya reviderade allmänna studieplan i didaktik för dessa doktorander.

## Bilaga A–Licentiatexamen

Nedan följer examensordningens examenskrav och krav på måluppfyllelse för att erhålla en licentiatexamen Bilaga 2, HF.

### Omfattning

Licentiatexamen uppnås antingen efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som ska avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

### Mål

#### *Kunskap och förståelse*

För licentiatexamen ska doktoranden:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

#### *Färdighet och förmåga*

För licentiatexamen ska doktoranden:

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

#### *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För licentiatexamen ska doktoranden:

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,



- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och

- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

#### *Vetenskaplig uppsats*

För licentiatexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

#### *Övrigt*

För licentiatexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

## **Bilaga B–Doktorsexamen**

Nedan följer examensordningens examenskrav och krav på måluppfyllelse för att erhålla en doktorsexamen Bilaga 2, HF.

### **Omfattning**

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

### **Mål**

#### *Kunskap och förståelse*

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

#### *Färdighet och förmåga*

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och

- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

#### *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och

- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

#### *Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)*

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

#### *Övrigt*

För doktorsexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.